

c) a központi agrártanács, amely kolozsvári székhellyel az Országos Demokrata Arcvonal észak-erdélyi tanácsa végrehajtó bizottságának ellenőrzése mellett működik.

20.) A községi és a vármegyei agrárbizottságok haladéktalanul megalakítandók, hogy előkészítő munkálataikat 1945. március hó 15-ig befejezhessék. Ez időpont után haladéktalanul végrehajtandó az igényjogosultak ideiglenes birtokba helyezése.

21.) A községi agrárbizottságok határozatai ellen a vármegyei agrárbizottsághoz lehet panaszt beadni; a vármegyei agrárbizottság határozatai ellen viszont fellebbezéssel lehet fordulni az illetékes ítélőtáblákhoz, melyek agrárreform-tanácsában az Országos Demokrata Arcvonal is képviselteti magát.

22.) A juttatottak végleges birtokbahelyezése a vármegyei agrárbizottság határozatával történik s e határozat alapján a juttatott birtokrész a telekkönyvben is a juttatott nevére irandó át.

A juttatott birtokrész elidegeníthetetlen és nem terhelhető meg. Örökösödés esetén az érvényben lévő jogszabályok alkalmazandók.

A vármegyei agrárbizottságnak jogában áll a juttatást és a birtokbahelyezést megsemmisíteni, ha a községi agrárbizottság jelenti, hogy a juttatott két egymást követő esztendőben elhanyagolta a kapott birtokrész megművelését. Ez esetben a vármegyei agrárbizottság a szóbanforgó birtokrészt más igényjogosultnak adja át.

23.) A juttatási ár a juttatott birtokrész egyévi közepes termése, amelyet a birtokbahelyezett tíz éven át egyenlő évi részletekben köteles az állam javára beszoigáltatni. A kisajátítást szenvedő földbirtokos és a juttatásban részesülő földműves között semminemű jogviszony nem keletkezik.

24.) A kisajátítással és a juttatással kapcsolatos eljárások illeték, - bélyeg - és adómentesek.

25.) Az agrárreform-albizottsága javasolja, hogy az erdők kérdése a lehető legrövidebb időn belül külön elhatározás alapján megoldást nyerjen: az Országos Demokrata Arcvonal jogügyi bizottságának pedig legyen feladata a külön agrártörvénykönyv megalkotása.

MOL a Külügyminisztérium TÜK-iratai Románia, XIX-J-1-j, 18. doboz, 16/b csomó, Demeter-anyag, sokszorosított másolat.

41.
SAJTÓBESZÁMOLÓ IFJ. TEOFIL VESCÁNNAK AZ ORSZÁGOS
DEMOKRATA ARCVONAL ÉSZAK-ERDÉLYI KONFERENCIÁJÁN
TARTOTT POLITIKAI BESZÁMOLÓJÁRÓL

Kolozsvár, február 13.

Az Országos Demokrata Arcvonal (ODA) észak-erdélyi kiküldötteinek tanácskozásán hétfőn délben Vasile Pogăceanu főispán megnyitó beszéde után a napirend szerint Vescan Teofil tartotta meg román és magyar nyelven nagyjelentőségű politikai beszámolóját. Vescan Teofil dr. beszédét kivonatossan az alábbiakban közöljük:

Az elmúlt száz esztendő alatt minden háború végén a háború felidézéséért egész népeket vádoltak és büntettek. Így volt ez 1919-ben, az I. világháború végén is. Most azonban a demokrácia győzelméért küzdő nemzetek kimondták, hogy a háború felidézéséért nem az egyes népek, hanemcsak azok vezetői a bűnösök és felelősek. A Szovjetunió elleni háború nem a román és magyar nép harca volt, hanemcsak a román és magyar fasiszta vezetőké. Augusztus 23. után az Országos Demokrata Arcvonal 117 romániai lapja tiltakozott az ellen, hogy a Szovjetunió ellen indított háború megkezdéséért az egész román és magyar népet vádolják. E lapok követelték, tegyenek különbséget Észak-Erdélyben a magyar nép és a fasiszta politikai bűnösök között, akik a háború előidézéséért felelősek. Ez volt ebben kérdésben az ODA állásfoglalása.

Az Országos Demokrata Arcvonal azzal is igazolta demokratikus magatartását - folytatta Vescan Teofil -, hogy kidolgozott egy kormányzási programot, melyet a széles tömegek örömmel fogadtak, de annak megvalósulását jelenleg Iuliu Maniu és Dinu Brătianu egy politikai klikkje akadályozza. Nekünk azonban - a román Nemzeti Parasztpárttól és a Nemzeti Liberális Pártról beszélünk -, nem szabad általánosítanunk, mert Iuliu Maniu reakciós klikkje mellett ott is vannak őszinte és komoly demokraták, akik az ODA-egység és a demokratikus Románia hívei.

Az ODA a harcterek békés háttérét akarja biztosítani, mert ezt kívánja meg tőlünk a népek szabadságáért és teljes egyenjogúsításáért küzdő Vörös Hadsereg. A Fegyverszüneti Egyezmény feltételeit is csak demokratikus erők összeműködése esetén lehet teljes egészükben végrehajtani, ami pedig fő feltétele annak, hogy Észak-Erdélyben a közigazgatást, a teljesen demokratizálódott Románia kiegészítse. Az ODA kormányzási programjának negyedik pontja, amely Észak-Erdélynek Románia részére történő bekapcsolódásáról szól, a magyar tömegek könnyen félreérthetők: Ez a kérdés ezután egyszerű és félreérthetetlen. A szovjet-román fegyverszüneti egyezmény megsemmisítette a bécsi döntést, amely hozzájárul ahhoz, hogy egy demokratikus kormány vezetése alatt álló, teljesen demokratizálódott Románia, tehát egy olyan kormány, amely a fegyverszüneti szerződést

teljesen betartja, az észak-erdélyi demokratikusan kialakított közigazgatást bekapcsolhassa, illetőleg kiegészíthesse. A közigazgatás végleges jóváhagyása ugyanis a békeszerződéstől függ és ez biztosíték arra, hogy csak teljesen demokratikus lehet.

- Tudniok kell azt az észak-erdélyi magyaroknak, hogy egy demokratikus kormány vezetése alatt álló demokratizálódott Románia a népek teljes jogegyenlőségét jelenti. A régi reakciós és fasiszta Románia többé már nem térhet vissza erre a földre. Így a jövőben senkinek sem kell tartania attól, hogy még egyszer sor kerülhet az egykori munkás- és hivatalnok elbocsátásokra. Észak-Erdélyben a közigazgatást éppen az ODA teremtette meg, s így furcsa lenne elképzelni azt, hogy a Romániában hatalomra jutott ODA-kormány a saját közigazgatását leváltsa. Egyes ellenséges magatartású csoportok a magyar fegyverszüneti egyezményt is rosszindulatúlag értelmezték. Azt mondták, hogy az itt maradt volt magyar tisztviselőknek Észak-Erdély területéről vissza kell menniük a trianoni ország területére. Ezen rendelkezésnek a helyes értelmezése szerint nem az egyes tisztviselőknek, hanem csupán a hivatalos magyar közigazgatási szervezetnek kellett és kell elhagyni Észak-Erdély területét. Ez már rég megtörtént. Közigazgatásunk helyi jellegű és nem magyar közigazgatás.

- Észak-Erdélyben, Szilágy és Máramaros vármegyéket kivéve, a lakosság minden vármegyében magáévá tette az ODA kormányprogramját. A Máramaros vármegyei ukránok éppen azért tértek külön útra, mert az ottani fasiszta és reakciós románok a közhivatalokban kiírták, hogy a feleknek csak románul szabad beszélniük. Észak-Erdély többi megyéi azonban nem követhetik Máramaros vármegye példáját, mert akkor nem tudnánk biztosítani a front mögötti békét. Különböző is elég volt a kettészakított Erdélyből. Észak-Erdély magyarságának például kötelességei vannak Dél-Erdély magyarságával szemben.

- Az Országos Demokrata Arcvonal céljával tűzte ki egy egészséges földreform megvalósítását is. A földreformot úgy kell végrehajtani, hogy az elmúlt húsz esztendő alatti földreformok egyetlen hibáját se ismételjék meg. A földműves réteg nemcsak földben, hanem megfelelő anyagi támogatásban is kell részesülnön ahhoz, hogy a kapott földet megművelhesse és bevethesse. Végül pedig szigorúan vigyázni kell arra is, hogy a földreform végrehatásával mindkét együttlakó nép a legteljesebb mértékben meg legyen elégedve, ami jórészt a múlt földreformok hibáinak – a nemzeti sovinizmus szellemében elkövetett súlyos hibáknak – a jóvátételét jelenti. A földreformot pedig tavaszig meg kell valósítanunk.

- Az Országos Demokrata Arcvonal nemcsak hatalomra jutása után de már most is mindent elkövet azért, hogy a hadifoglyokat és az észak-erdélyi elhurcoltakat hazahozza. Hasonlóképpen biztosítani akarja a többszázezer főt kitevő román, zsidó és magyar elmenekültek visszatérését is. Az ODA követeli, hogy az Észak-Erdélyből elmenekült fasiszta vezetőket ide hozzák vissza, hogy a nép az egyes bűnösök felett működésük helyén ítélkezhessek. A tisztogató bizottságoknak tehát elsősorban a felelős és bűnös fasiszta vezetőket kell megbüntetniük és nem az eszközként felhasznált, félvezetett kisembereket. Az áldozatul esett kisemberek-

nek pedig meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy visszatérhessenek a békés és építő munkához. Fenn, a vezetők között tehát érelyes tisztogatásra van szükség, míg lenn módot kell nyújtani a megjavuláshoz.

- Az Országos Demokrata Arcvonal eddig, éppen a kormány ellenállása miatt, nem tudta megvalósítani teljes mértékben szakszervezeti programját. A szakszervezeti egységet különben éppen az ODA-kormány fogja megadni. Nem érheti vád az ODA-t Vlădescu-Răcoasa nemzetiségi törvénytervezetért sem, mert az csak átmeneti jellegű és abban az időben a sovinizta reakciós elemek ellenállása miatt jelentős eredmény volt. A végső és nem távoli cél természetesen a népek teljes egyenlősége. Ezen elv alapján akarja az ODA a kolozsvári egyetemi kérdést is megoldani. Egyelőre egy közös magyar-román egyetemi magot létesítünk, hogy abból aztán később, miután megerősödtek, különválva létrehozassuk az önálló román, illetve magyar egyetemet.

- Mindenkinek meg kell értenie, hogy Észak-Erdélyre vonatkozólag végleges helyzetet kell teremteni. Ezt akarja az Országos Demokrata Arcvonal. A végleges megoldást a népek jogegyenlőségének elve alapján teremtjük meg. A népek jogegyenlőségét pedig a demokrácia, az Egyesült Nemzetek nemzetközi szerződése és az Országos Demokrata Arcvonal biztosítja. Az ODA iránt teljes bizalommal lehetünk, hiszen annak vezetői, egy Gheorghiu-Dej, egy Pătrășcanu, Luka László, Titel Petrescu, Groza Péter és mások, akikben sem a román, sem a magyar tömegek nem fognak csalódni – fejezte be beszédét a szónok.

Vescan Teofil dr. beszédét a kiküldöttek mindvégig feszült érdeklődéssel hallgatták. Beszédet mind egyre hosszabb tapsok és általános helyeslő közbeszólások szakították félbe.

Világosság, 1945. február 14.